

Temos

Mokinio pažinimo sritys

Švietimo pagalba (pedagoginė, specialioji, socialinė) mokiniui

Švietimo pagalbos teikimo formos ir būdai

*Mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, adaptacija
mokykloje*

Mokinio pažinimo sritys

Norint tinkamai pritaikyti ugdymą, būtina pažinti mokinį įvairiais aspektais.

Mokinio pažinimo sritys apima:

Pažinimo sritis	Aprašymas	Pavyzdys
Pedagoginė	Mokymosi stilius, gebėjimai, pasiekimai, mokymosi tempas	Mokinys geriausiai mokosi per praktines užduotis
Psichologinė	Emocinė būseną, motyvą, savivertę, bendravimo įgūdžiai	Mokinys jaučiasi nesaugiai grupinėse veiklose
Medicininė	Fizinė sveikata, diagnozės, regos/klausos sutrikimai	Mokinys turi klausos aparata
Socialinė-pedagoginė	Šeimos aplinka, socialiniai įgūdžiai, elgesio ypatumai	Mokinys patiria emocinius sunkumus dėl šeimos situacijos

Informacijos apie mokinį šaltiniai

Informacija apie mokinį renkama iš įvairių šaltinių, kad būtų galima objektyviai įvertinti jo poreikius:

- **Mokytojo stebėjimai** – kasdienė veikla, pažanga, elgesys pamokose
- **Tėvų/globėjų apklausos** – šeimos istorija, vaiko elgesys namuose
- **Vaiko gerovės komisijos išvados** – mokyklos specialistų vertinimas
- **Pedagoginės psichologinės tarnybos (PPT) vertinimas** – oficialus SUP nustatymas
- **Medicininiai dokumentai** – gydytojų pažymos, diagnozės
- **Mokinio darbai ir testai** – rašto darbai, testų rezultatai, kūrybinės užduotys

Pavyzdžiui, jei mokinys turi specifinį mokymosi sutrikimą (disleksiją), PPT gali rekomenduoti naudoti garsinius tekstus ir vizualines priemones.

Mokinio asmenybės ypatumų (pozityvios asmenybės savybės, pomėgiai, interesai, kompetencijos, poreikiai ir pan.) pažinimas.

Mokinio pažinimas – tai nuolatinis procesas, kurio metu mokytojas, specialistai ir tėvai siekia suprasti mokinio asmenybę, gebėjimus, poreikius ir potencialą. Viena svarbiausių pažinimo sričių – **mokinio asmenybės ypatumų pažinimas**, kuris leidžia kurti individualizuotą ugdymo aplinką ir skatinti mokinio augimą.

Pozityvios savybės, tokios kaip atsakomybė, empatija, kūrybiškumas ar atkaklumas, padeda mokiniui sėkmingai integruotis į klasės bendruomenę ir ugdyti savivertę. Jas galima pastebėti per grupines veiklas, savęs vertinimo užduotis ar kasdienį bendravimą. Pomėgiai ir interesai, pavyzdžiui, domėjimasis muzika, sportu ar technologijomis, leidžia mokytojui pritaikyti mokymosi turinį taip, kad jis būtų motyvuojantis ir prasmingas. Gebėjimai ir kompetencijos – kalbiniai, loginiai, meniniai ar socialiniai – atsiskleidžia per mokinio veiklą pamokose, projektinėje veikloje ar neformaliajame ugdyme. Juos pažinus, galima diferencijuoti užduotis ir skatinti mokinio pažangą pagal jo stipriąsias puses.

Vertybių ir nuostatų pažinimas padeda suprasti mokinio moralines nuostatas, elgesio motyvus ir santykį su kitais. Tai ypač svarbu formuojant klasės mikroklimatą ir ugdant pilietiškumą. Galiausiai, mokinio poreikių ir emocinės savijautos pažinimas leidžia užtikrinti saugią ir palaikančią mokymosi aplinką. Mokiniai, turintys specifinių poreikių – pvz., nerimo, struktūros ar individualaus tempo poreikį – gali gauti tinkamą emocinę paramą ir pritaikytas mokymosi sąlygas.

Mokinio asmenybės pažinimas vyksta pasitelkiant įvairius metodus: stebėjimą, refleksiją, apklausas, pokalbius, testus ir portfelius. Šis procesas reikalauja nuoseklumo, empatijos ir bendradarbiavimo tarp mokytojo, mokinio ir tėvų. Tik gerai pažindami mokinį, pedagogai gali padėti jam atsiskleisti, pasiekti mokymosi tikslus ir ugdyti visapusišką asmenybę.

Mokinio asmenybės ypatumų pažinimo sritys

1. Pozityvios asmenybės savybės

- **Pavyzdžiai:** atsakingumas, empatija, kūrybiškumas, atkaklumas, sąžiningumas.
- **Kaip pažinti:** stebint mokinio elgesį grupinėse veiklose, refleksijose, savęs vertinimo lapuose.
- **Praktinis pavyzdys:** mokinys, kuris nuolat padeda kitiems klasės draugams, rodo empatiją ir bendruomeniškumą.

2. Pomėgiai ir interesai

- **Pavyzdžiai:** domėjimasis muzika, sportu, technologijomis, gamta, literatūra.
- **Kaip pažinti:** per pokalbius, apklausas, kūrybines užduotis, neformalų ugdymą.
- **Praktinis pavyzdys:** mokinys, kuris laisvalaikiu kuria kompiuterinius žaidimus, gali būti skatinamas dalyvauti IT būrelyje ar projektuose.

3. Kompetencijos ir gebėjimai

- **Pavyzdžiai:** loginis mąstymas, kalbiniai gebėjimai, meniniai įgūdžiai, socialiniai įgūdžiai.
- **Kaip pažinti:** per diagnostinius testus, projektinę veiklą, mokymosi stebėjimą.
- **Praktinis pavyzdys:** mokinys, kuris geba aiškiai išdėstyti mintis raštu ir žodžiu, gali būti skatinamas dalyvauti debatų klube.

4. Vertybės ir nuostatos

- **Pavyzdžiai:** pagarba, atsakomybė, teisingumas, solidarumas.
- **Kaip pažinti:** per diskusijas, etikos pamokas, refleksijas.
- **Praktinis pavyzdys:** mokinys, kuris aktyviai gina silpnesnius klasės draugus, rodo stiprias moralines nuostatas.

5. Poreikiai ir emocinė savijauta

- **Pavyzdžiai:** poreikis saugumo, pripažinimo, struktūros, individualaus tempo.
- **Kaip pažinti:** per pokalbius su mokiniu ir tėvais, emocinės savijautos apklausas, psichologo konsultacijas.
- **Praktinis pavyzdys:** mokinys, kuris patiria nerimą prieš kontrolinius darbus, gali gauti emocinę paramą ir alternatyvų vertinimo būdą.

Pažinimo metodai

Stebėjimas: kasdienėje veikloje, pamokose, pertraukų metu.

Refleksija: mokinio savęs vertinimo lapai, dienoraščiai.

Apklausa ir testai: interesų, mokymosi stilių, emocinės savijautos klausimynai.

Pokalbiai: individualūs pokalbiai su mokiniu ir tėvais.

Portfeliai: mokinio darbų rinkiniai, atspindintys jo augimą.

Švietimo pagalbos samprata

Švietimo pagalba – tai specialistų teikiama parama mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir mokytojams, siekiant pagerinti švietimo kokybę ir veiksmingumą. Ji apima psichologinę pagalbą, skirtą stiprinti psichologinį atsparumą ir sveikatą, socialinę pedagoginę pagalbą, padedančią užtikrinti vaiko teisę mokytis ir ugdyti socialines-emocines kompetencijas, bei specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą, skirtą asmenims su specialiaisiais ugdymosi poreikiais.

Rokiškio profesinio mokymo centro švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas

<https://rpmc.lt/wp-content/uploads/2024/10/svietimo-pagalbos.pdf>

Pagrindiniai švietimo pagalbos aspektai:

- **Tikslas:** Didinti švietimo veiksmingumą ir kurti saugią, palankią ugdymuisi aplinką.

- **Kam skirta:** Mokiniam, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir mokytojams.

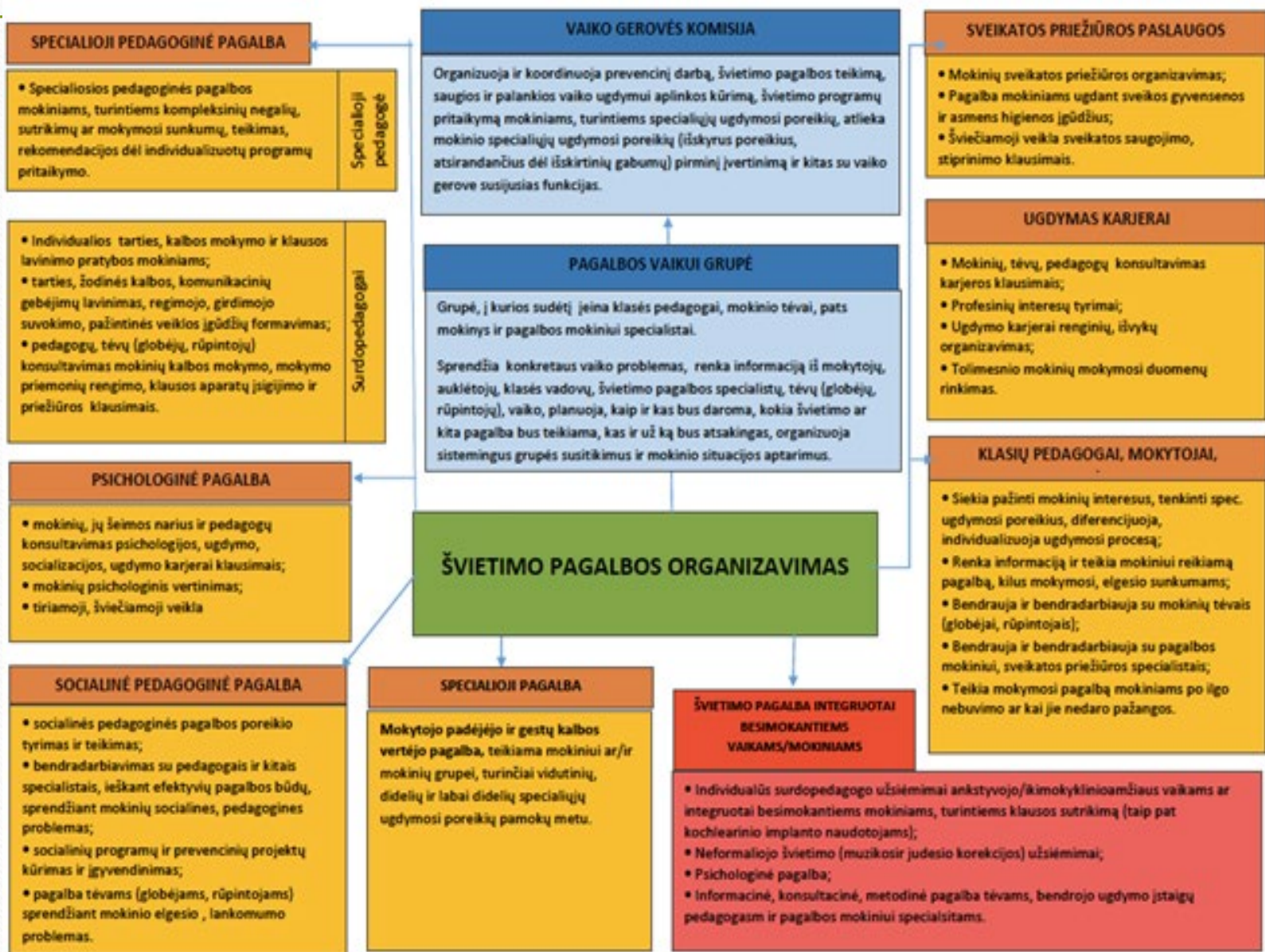
- **Pagalbos formos:**

- **Psichologinė pagalba:** Skirta stiprinti mokinių psichologinį atsparumą, psichikos sveikatą ir kurti saugią mokymosi aplinką.
- **Socialinė pedagoginė pagalba:** Padeda užtikrinti vaiko teisę į mokslą, stiprina socialines ir emocines kompetencijas bei kuria aplinką, atliepiančią vaiko poreikius.
- **Specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba:** Skirta mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, siekiant didinti jų ugdymo veiksmingumą.

Švietimo pagalbos specialistų vaidmuo:

- Psichologai, socialiniai pedagogai, specialieji pedagogai ir kiti specialistai teikia pagalbą, siekdami spręsti kylančias problemas ir padėti kurti pozityvią bei veiksmingą ugdymo(si) aplinką.

- Svarbus aktyvus bendradarbiavimas su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais).

Pedagoginė pagalba mokiniui – tai įvairiapusė pagalba, kurią teikia mokytojai, specialistai ir mokyklos darbuotojai, siekdami padėti mokiniui sėkmingai mokytis, augti ir jaustis saugiai mokykloje. Ji apima ne tik mokymosi sunkumų įveikimą, bet ir emocinę, socialinę, psichologinę bei sveikatos priežiūros pagalbą.

Pedagoginė švietimo pagalba mokiniui – tai kryptinga, nuosekli ir individualizuota pagalba, kurios tikslas yra padėti mokiniui sėkmingai mokytis, įveikti kylančius sunkumus, ugdyti gebėjimus ir pasiekti mokymosi tikslus. Ji apima ne tik akademinį mokymą, bet ir emocinį, socialinį, pažintinį bei motyvacinį mokinio palaikymą. Pedagoginė pagalba yra neatsiejama nuo ugdymo proceso – tai ne papildoma veikla, o integruota dalis, kuri padeda kiekvienam mokiniui jaustis saugiai, suprastai ir vertinamam.

Ši pagalba prasideda nuo mokytojo – jis pirmasis pastebi mokinio sunkumus, stebi jo pažangą, elgesį, motyvaciją, bendravimą su kitais. Mokytojas, remdamasis savo kompetencijomis, pritaiko mokymo turinį, metodus, užduotis, vertinimo būdus. Pavyzdžiui, jei mokinys sunkiai skaito, mokytojas gali pateikti tekstą su paveikslėliais, skaityti kartu su mokiniu, naudoti garsinius įrašus ar interaktyvias priemones. Jei mokinys lėčiau atlieka užduotis, jam skiriama daugiau laiko, užduotys skaidomos į mažesnius etapus. Tokiu būdu pedagoginė pagalba tampa ne tik techniniu pritaikymu, bet ir žmogišku supratimu, kad kiekvienas mokinys mokosi savaip.

Pedagoginė pagalba taip pat apima mokinio motyvavimą. Mokytojas kuria palaikančią aplinką, kurioje mokinys jaučiasi saugus klysti, klausti, ieškoti. Skatinama mokinio savivertė, pasitikėjimas savimi, mokymosi džiaugsmas. Mokytojas naudoja teigiamą grįžtamąjį ryšį, pripažįsta pastangas, o ne tik rezultatus. Pavyzdžiui, mokinys, kuris ilgai dirbo ties užduotimi, bet padarė klaidų, yra pagiriamas už atkaklumą, o klaidos analizuojamos kaip mokymosi galimybė.

Svarbi pedagoginės pagalbos dalis – bendradarbiavimas su kitais specialistais. Jei mokinio sunkumai yra gilesni, mokytojas kreipiasi į specialųjį pedagogą, logopedą, psichologą ar socialinį pedagogą. Kartu sudaromas individualus pagalbos planas, kuriame numatomi tikslai, priemonės, atsakomybės. Mokytojas tampa šio plano vykdytoju, o specialistai – konsultantais ir pagalbininkais. Pedagoginė pagalba tampa komandinė veikla, kurioje svarbus kiekvieno indėlis.

Pedagoginė pagalba taip pat apima mokinio pažangos stebėjimą ir vertinimą. Mokytojas ne tik pateikia pažymius, bet ir analizuoja mokinio mokymosi procesą, identifikuoja stipriąsias ir silpnąsias puses, ieško būdų, kaip padėti mokiniui tobulėti. Vertinimas tampa formuojančiu – jis skirtas ne bausti, o padėti. Pavyzdžiui, mokinys gauna komentarą, ką padarė gerai ir ką galėtų patobulinti, o ne tik skaitinį įvertinimą.

Pedagoginė pagalba gali būti teikiama ir neformalioje aplinkoje – per projektines veiklas, kūrybinius užsiėmimus, žaidimus, ekskursijas. Tokiose situacijose mokinys atsiskleidžia kitaip, parodo gebėjimus, kurių galbūt nepastebima pamokose. Mokytojas stebi, kaip mokinys bendrauja, sprendžia problemas, dirba komandoje, ir remdamasis tuo, pritaiko ugdymo strategijas.

Pedagoginė pagalba yra ypač svarbi mokiniams, kurie patiria mokymosi sunkumų dėl kalbos barjero, socialinės aplinkos, emocinių išgyvenimų ar sveikatos problemų. Tokiems mokiniams reikia ne tik akademinės pagalbos, bet ir žmogiško palaikymo, supratimo, lankstumo. Mokytojas tampa ne tik žinių perteikėju, bet ir ugdymo partneriu, kuris padeda mokiniui atrasti savo kelią.

Pedagoginė pagalba nėra vienkartinis veiksmas – tai nuolatinis procesas, kuris reikalauja mokytojo profesionalumo, empatijos, kūrybiškumo ir gebėjimo prisitaikyti. Ji grindžiama pagarba mokiniui kaip asmenybei, tikėjimu jo galimybėmis ir siekiu padėti jam augti. Tai švietimo širdis – ne taisyklės, ne programos, o gyvas ryšys tarp mokytojo ir mokinio, kuris kuria tikrą mokymosi prasmę.

Specialioji švietimo pagalba mokiniui – tai individualizuota ir pritaikyta pagalba mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Ji skirta tam, kad kiekvienas vaikas galėtų mokytis pagal savo galimybes, jaustųsi saugus, priimtas ir galėtų visapusiškai dalyvauti ugdymo procese.

Specialioji švietimo pagalba mokiniui – tai individualizuota, tikslinga ir nuosekli pagalba, teikiama mokiniams, kurių ugdymosi galimybės dėl įvairių priežasčių yra ribotos ar kitokios nei daugumos. Ji grindžiama principu, kad kiekvienas vaikas turi teisę mokytis, tobulėti ir būti visaverčiu mokyklos bendruomenės nariu, nepaisant jo fizinių, intelektinių, emocinių ar socialinių sunkumų. Ši pagalba nėra privilegija – tai būtinybė, užtikrinanti švietimo prieinamumą ir kokybę visiems mokiniams.

Specialioji pagalba apima platų spektrą veiklų, kurios pritaikomos pagal konkretaus mokinio poreikius. Ji gali būti teikiama mokiniams, turintiems regos, klausos, judėjimo negalią, intelekto sutrikimų, autizmo spektro sutrikimų, kalbos ir komunikacijos sunkumų, elgesio ir emocinių problemų, mokymosi sutrikimų ar kompleksinių negalių. Pagalba gali būti trumpalaikė, kai mokinys susiduria su laikiniais sunkumais, arba ilgalaikė, kai poreikiai yra nuolatiniai ir reikalauja sistemingo darbo.

Mokykloje specialiąją pagalbą organizuoja ir teikia įvairūs specialistai: specialieji pedagogai, logopedai, psichologai, mokytojo padėjėjai, socialiniai pedagogai. Jie dirba kartu su mokytojais, administracija ir mokinio šeima, kad būtų sukurta palanki, saugi ir palaikanti mokymosi aplinka. Pagalba prasideda nuo mokinio poreikių įvertinimo – atliekamas pedagoginis, psichologinis, logopedinis ar medicininis vertinimas, kurio pagrindu sudaromas individualus ugdymo planas. Šiame plane numatomi konkretūs tikslai, priemonės, atsakomybės ir vertinimo kriterijai.

Specialioji pagalba gali būti teikiama įvairiomis formomis. Viena jų – individualizuotas mokymas, kai mokinys mokosi pagal pritaikytą programą, mažesni krūvi, lėtesniu tempu, naudojant specialias mokymo priemones. Mokytojas pritaiko užduotis, pateikia jas vizualiai, naudoja garsinius įrašus, kompiuterines programas, žaidybinius elementus. Kartais mokinys mokosi mažesnėje grupėje arba individualiai su specialistu. Kitas pagalbos būdas – mokytojo padėjėjo dalyvavimas pamokose, kuris padeda mokiniui atlikti užduotis, suprasti instrukcijas, palaiko emocinį saugumą.

Labai svarbi specialiosios pagalbos dalis – kalbos ir komunikacijos lavinimas. Logopedas dirba su mokiniais, turinčiais kalbos raidos sutrikimų, padeda jiems aiškiau reikšti mintis, suprasti kalbą, lavina artikuliaciją, žodyną, gramatiką. Tai ypač svarbu mokiniams, kuriems sunku bendrauti su bendraamžiais ir mokytojais, nes kalbos barjeras gali lemti socialinę izoliaciją ir mokymosi sunkumus.

Psichologinė pagalba taip pat yra neatsiejama nuo specialiosios švietimo pagalbos. Psichologas padeda mokiniui suprasti ir valdyti emocijas, spręsti elgesio problemas, ugdyti savivertę, pasitikėjimą savimi, motyvaciją mokytis. Jis konsultuoja ne tik mokinį, bet ir jo tėvus, mokytojus, padeda kurti palaikančią mokymosi aplinką. Kartais psichologas inicijuoja grupines veiklas, kuriose mokiniai mokosi bendravimo, konfliktų sprendimo, empatijos.

Specialioji pagalba apima ir mokinio socialinę integraciją. Mokiniai, turintys specialiųjų poreikių, dažnai susiduria su atskirtimi, patyčiomis, nesupratimu. Socialinis pedagogas padeda jiems prisitaikyti mokykloje, susirasti draugų, dalyvauti bendrose veiklose. Jis organizuoja prevencines programas, skatina toleranciją, pagarbą, bendruomeniškumą. Mokykla tampa ne tik žinių perdavimo vieta, bet ir saugia erdve, kurioje kiekvienas vaikas gali jaustis priimtas.

Specialioji švietimo pagalba gali būti teikiama bendrojo ugdymo mokykloje, kai mokinys integruojamas į įprastą klasę, arba specialiojoje mokykloje, kur ugdymas vyksta pagal specialias programas ir intensyvesnę pagalbą. Sprendimas priklauso nuo mokinio poreikių, galimybių ir specialistų rekomendacijų. Svarbu, kad ugdymo aplinka būtų pritaikyta – fizinė erdvė, mokymo priemonės, komunikacijos būdai, mokytojų kompetencijos.

Ši pagalba reikalauja ne tik profesinių žinių, bet ir empatijos, kantrybės, gebėjimo matyti mokinio potencialą, o ne jo ribotumus. Ji grindžiama tikėjimu, kad kiekvienas vaikas gali mokytis, jei jam suteikiamos tinkamos sąlygos. Specialioji švietimo pagalba nėra tik pagalba mokiniui – tai pagalba visai mokyklos bendruomenei, kuri mokosi būti atvira, įtrauki, palaikanti ir įvairiapusė.

Socialinė švietimo pagalba mokiniui – tai kompleksinė pagalba, teikiama mokykloje siekiant užtikrinti, kad mokinys galėtų visapusiškai dalyvauti ugdymo procese, jaustųsi saugus, priimtas ir turėtų galimybes mokytis bei tobulėti nepaisant socialinių, emocinių ar elgesio sunkumų. Ji orientuota ne tik į mokymosi rezultatus, bet ir į mokinio gerovę, savijautą, santykius su bendraamžiais, mokytojais, šeima ir mokyklos bendruomene.

Ši pagalba dažniausiai teikiama mokiniams, kurie susiduria su socialinės adaptacijos sunkumais, patiria patyčias, turi elgesio problemų, gyvena socialinėje rizikoje, patiria smurtą ar nepriežiūrą, turi sunkumų bendraujant su kitais, arba kurių šeimos situacija trukdo jiems visapusiškai dalyvauti mokyklos gyvenime. Socialinė pagalba gali būti teikiama tiek trumpalaikėmis intervencijomis, tiek ilgalaikiais pagalbos planais, priklausomai nuo mokinio poreikių.

Socialinis pedagogas – pagrindinis šios pagalbos teikėjas mokykloje. Jis stebi mokinių elgesį, analizuoja jų socialinę aplinką, bendradarbiauja su mokytojais, tėvais, kitais specialistais ir institucijomis. Jo darbas apima ne tik individualų darbą su mokiniu, bet ir prevencines programas, grupines veiklas, socialinių įgūdžių ugdymą, konfliktų sprendimą, tarpininkavimą tarp mokinio ir mokyklos bendruomenės.

Pavyzdžiui, jei mokinys dažnai praleidžia pamokas, socialinis pedagogas aiškinasi priežastis – galbūt šeimoje yra sunkumų, gal mokinys patiria spaudimą ar patyčias. Jis kalbasi su mokiniu, organizuoja susitikimus su tėvais, ieško sprendimų, kaip padėti mokiniui grįžti į mokyklos ritmą. Kartais į pagalbos procesą įtraukiamos ir išorinės institucijos – vaiko teisių apsauga, savivaldybės socialinės tarnybos, psichologai ar nevyriausybinės organizacijos.

Socialinė švietimo pagalba taip pat apima mokinių įtraukimą į neformalųjį ugdymą, popamokines veiklas, savanoriškus projektus, kurie padeda ugdyti bendravimo, atsakomybės, savarankiškumo įgūdžius. Mokiniai, dalyvaujantys tokiose veiklose, dažnai lengviau integruojasi į bendruomenę, atranda savo stiprybes ir motyvaciją mokytis.

Svarbi socialinės pagalbos dalis – patyčių prevencija. Mokyklose organizuojamos kampanijos, paskaitos, diskusijos, kurių metu mokiniai mokomi atpažinti patyčias, reaguoti į jas, kreiptis pagalbos. Socialinis pedagogas gali inicijuoti klasės valandėles, kuriose aptariami bendravimo sunkumai, mokoma empatijos, tolerancijos, pagarbos.

Socialinė pagalba taip pat gali būti teikiama mokiniams, kurie atvyksta iš kitų šalių, turi kalbos barjerų, kultūrinių skirtumų. Tokiais atvejais svarbu padėti jiems prisitaikyti prie naujos aplinkos, suprasti mokyklos taisykles, susirasti draugų. Socialinis pedagogas gali organizuoti mentorystės programas, kuriose vyresni mokiniai padeda naujokams integruotis.

Kai kuriais atvejais socialinė pagalba apima ir materialinę paramą – pavyzdžiui, padedama gauti nemokamą maitinimą, aprangą, mokymosi priemones. Tai ypač svarbu mokiniams iš socialinės rizikos šeimų, kad jie galėtų mokytis oriai ir visavertiškai.

Socialinė švietimo pagalba yra neatsiejama nuo bendradarbiavimo – tarp mokinio, šeimos, mokyklos ir išorinių institucijų. Tik veikdami kartu, specialistai gali sukurti saugią, palaikančią aplinką, kurioje mokinyš gali augti, mokytis ir jaustis vertinamas. Tai nėra vienkartinė intervencija – tai nuolatinis procesas, kuris reikalauja jautrumo, lankstumo ir gebėjimo prisitaikyti prie kiekvieno vaiko unikalios situacijos.

Švietimo pagalbos teikimo tikslai yra užtikrinti vaiko teisę į mokslą, padėti jam sėkmingai ugdytis ir socializuotis, bei kurti palankią saugią ir atvirą aplinką, atitinkančią jo ugdymo(si) poreikius. Pagrindiniai tikslai apima vaiko saugumo užtikrinimą, specialiųjų ir gabių vaikų ugdymosi sąlygų sudarymą, o taip pat psichologinės, socialinės pedagoginės ir specialiosios pedagoginės pagalbos teikimą.

Pagrindiniai švietimo pagalbos tikslai:

- **Užtikrinti vaiko teisę į mokslą .**
- **Padėti veiksmingai ugdytis, siekiant didinti švietimo veiksmingumą.**
- **Skatinti pozityvią socializaciją ir pilietinę brandą, taip pat užtikrinti vaikų saugumą.**
- **Kurti saugią ir palankią ugdymuisi aplinką, atliepiančią kiekvieno vaiko poreikius.**
- **Sudaryti sąlygas specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų ugdymui(si): ir padėti jiems siekti visapusiškos plėtros.**
- **Padėti mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, didinti jų ugdymosi veiksmingumą .**

Švietimo pagalba Lietuvoje yra kompleksinė paslauga, teikiama įvairių institucijų ir specialistų, siekiant užtikrinti mokinių ugdymosi sėkmę, ypač turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių. **Pirmasis pagalbos teikimo lygmuo prasideda pačioje mokykloje** – mokytojas, pastebėjęs mokymosi sunkumų, remiasi mokykloje nustatyta tvarka ir teikia pradinę pagalbą. Jei mokytojo pastangos nepakankamos, jis kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją, kuri analizuoja situaciją ir, esant poreikiui, inicijuoja išsamesnį mokinio poreikių vertinimą. Ši komisija gali paprašyti tėvų pateikti papildomus dokumentus ir sutikti su pagalbos teikimu.

Kai reikia specializuotos pagalbos, mokykla kreipiasi į **savivaldybės pedagoginę psichologinę tarnybą**. Šios tarnybos atlieka pedagoginį, psichologinį, medicininį ir socialinį mokinio vertinimą, nustato specialiuosius ugdymosi poreikius ir rekomenduoja tinkamas ugdymo formas. Tarnybos glaudžiai bendradarbiauja su **regioniniais specialiojo ugdymo centrais**, kurie padeda spręsti sudėtingesnius atvejus ir diegia pažangias praktikas, paremtas užsienio šalių patirtimi.

Lietuvos įtraukties švietime centras (LIŠC) koordinuoja švietimo pagalbos plėtrą, konsultuoja pedagogus, švietimo pagalbos specialistus ir tėvus įvairiais ugdymo klausimais. Jis taip pat dalyvauja rengiant teisės aktus, rekomendacijas dėl ugdymo programų pritaikymo, individualių ugdymo planų sudarymo ir universalaus dizaino mokymuisi principų taikymo mokyklose. Be to, centras organizuoja švietimo pagalbos specialistų kompetencijų tobulinimą ir skleidžia informaciją apie inovacijas įtraukiojo ugdymo srityje.

Svarbią rolę atlieka ir **savivaldybių švietimo centrai, neformaliojo švietimo paslaugų teikėjai, kultūros, sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų teikėjai**. Jie prisideda prie koordinuoto švietimo pagalbos tinklo, ypač ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams bei jų tėvams. ES investicijų projektai skatina šių paslaugų prieinamumą ir kokybę, ypač regionuose, kur paslaugų pasiūla yra ribota. Projektuose dalyvauja ir nevyriausybinės organizacijos, kurios veikia švietimo srityje ir teikia papildomas paslaugas.

Švietimo pagalbos sistema Lietuvoje yra grindžiama bendradarbiavimu tarp mokyklų, savivaldybių, valstybinių ir nevyriausybinių institucijų, siekiant sukurti įtraukų, prieinamą ir kokybišką ugdymą visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų poreikių ar gyvenamosios vietos.

Specialioji pedagoginė, psichologinė, socialinė pedagoginė švietimo pagalba teikiama 3 lygmenimis: mokyklos, savivaldybės ir nacionaliniu.

<https://www.itrauktis.lt/pagalba>

Švietimo pagalbos plėtros grupė

<https://lisc.lt/veiklos-sritys/svietimo-pagalbos-pletros-grupe/>

Švietimo pagalba specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams

<https://smsm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smm-svietimas/svietimas-pradinis-ugdymas/svietimo-pagalba-specialiuju-ugdymosi-poreikiu-turintiems-mokiniam/>

Švietimo pagalbos teikimo formos ir būdai

Pagalba, nukreipta į vaiką švietimo sistemoje, yra esminė siekiant užtikrinti jo visapusišką ugdymą, emocinę gerovę ir sėkmingą socialinę integraciją. Ji apima įvairias formas ir būdus, kurie pritaikomi atsižvelgiant į individualius vaiko poreikius, gebėjimus, raidos ypatumus bei aplinkos veiksnius. Vienas iš pagrindinių pagalbos aspektų yra psichologinė pagalba, kuri padeda vaikui suprasti ir valdyti savo emocijas, spręsti tarpasmeninius konfliktus, stiprinti savivertę ir motyvaciją mokytis. Psichologai dirba su vaikais individualiai arba grupėse, taikydami įvairius metodus – nuo žaidimų terapijos iki kognityvinės elgesio terapijos.

Pedagoginė pagalba orientuota į mokymosi sunkumų įveikimą. Specialieji pedagogai, logopedai ir mokytojai padeda vaikui suprasti mokomąją medžiagą, lavina kalbinius, skaitymo, rašymo ir matematikos įgūdžius, taiko diferencijuotas mokymo strategijas. Tokia pagalba gali būti teikiama pamokų metu, per papildomas konsultacijas ar individualius užsiėmimus. Socialinė pagalba padeda vaikui spręsti kasdienes problemas, susijusias su šeimos situacija, bendravimu su bendraamžiais ar adaptacija mokykloje. Socialiniai pedagogai bendradarbiauja su šeima, mokytojais ir kitais specialistais, siekdami sukurti saugią ir palaikančią aplinką vaikui.

Sveikatos priežiūros specialistų pagalba – tai medicininė priežiūra, sveikatos būklės stebėjimas, rekomendacijos dėl fizinio aktyvumo, mitybos ar specialiųjų poreikių. Mokyklos slaugytojos ir gydytojai užtikrina, kad vaikas gautų reikiamą priežiūrą ir galėtų dalyvauti ugdymo procese nepaisant sveikatos iššūkių. Taip pat svarbi yra pagalba, susijusi su vaiko teisių apsauga – tai prevencinės veiklos, intervencijos esant smurto ar nepriežiūros atvejams, bendradarbiavimas su vaiko teisių apsaugos institucijomis.

Pagalba vaikui švietimo sistemoje yra kompleksinė ir reikalauja įvairių sričių specialistų bendradarbiavimo. Ji turi būti nuosekli, individualizuota ir orientuota ne tik į akademinius pasiekimus, bet ir į emocinę, socialinę bei fizinę vaiko gerovę. Tik tokiu būdu galima užtikrinti, kad kiekvienas vaikas turėtų galimybę augti, mokytis ir tobulėti saugioje, palaikančioje aplinkoje.

Pagalba šeimai švietimo sistemoje yra neatsiejama nuo vaiko gerovės ir sėkmingo ugdymosi proceso. Ji apima įvairius būdus, kuriais mokykla ir švietimo pagalbos specialistai padeda tėvams suprasti, palaikyti ir aktyviai dalyvauti vaiko ugdyme. Ši pagalba prasideda nuo informacijos teikimo – tėvai supažindinami su ugdymo programomis, vaiko pasiekimais, galimybėmis gauti specialiąją pagalbą ar pritaikytą ugdymą. Mokykla organizuoja susitikimus, konsultacijas, atvirų durų dienas, kuriose tėvai gali aptarti vaiko pažangą, iššūkius ir kartu su specialistais ieškoti sprendimų.

Svarbi pagalbos forma – psichologinė ir socialinė parama, ypač kai šeima susiduria su sunkumais, tokiais kaip skyrybos, netektys, finansiniai iššūkiai ar vaiko elgesio problemos. Psichologai ir socialiniai pedagogai padeda tėvams suprasti vaiko emocinius poreikius, siūlo strategijas, kaip kurti palaikančią namų aplinką, o prireikus nukreipia į papildomas paslaugas ar institucijas. Švietimo pagalba šeimai taip pat apima mokymus ir seminarus, kuriuose tėvai gilina žinias apie vaikų raidos ypatumus, mokymosi motyvaciją, bendravimo su paaugliu subtilybes ar technologijų poveikį vaikui. Tokie renginiai stiprina tėvų kompetencijas ir padeda jiems tapti aktyviais ugdymo partneriais.

Kai vaikas turi specialiųjų ugdymosi poreikių, pagalba šeimai tampa dar svarbesnė. Tėvams padedama suprasti diagnozę, ugdymo galimybes, teisinius aspektus ir praktinius sprendimus. Specialistai kartu su šeima rengia individualų ugdymo planą, aptaria tikslus, metodus ir vertinimo kriterijus. Šeima kviečiama dalyvauti komandinėse konsultacijose, kuriose sprendžiami vaiko ugdymo klausimai. Be to, mokykla gali padėti šeimai susisiekti su pedagoginėmis psichologinėmis tarnybomis, sveikatos priežiūros įstaigomis ar savivaldybės socialinėmis tarnybomis.

Pagalba šeimai švietimo kontekste grindžiama bendradarbiavimu, pagarba ir pasitikėjimu. Ji neapsiriboja vien informavimu – tai aktyvus procesas, kuriame šeima tampa ugdymo bendruomenės dalimi, o jos balsas ir patirtis yra svarbi sprendimų priėmimo dalis. Tik stiprinant ryšį tarp mokyklos ir šeimos galima sukurti aplinką, kurioje vaikas jaučiasi saugus, palaikomas ir motyvuotas mokytis.

Intervencijos, nukreiptos į socialinę aplinką ir mokyklą, yra svarbi švietimo pagalbos dalis, siekianti sukurti palankią, saugią ir palaikančią ugdymo aplinką visiems mokiniams. Tokios intervencijos apima veiksmus, kuriais siekiama keisti ne tik individualų mokinio elgesį ar mokymosi rezultatus, bet ir platesnę mokyklos kultūrą, bendravimo normas, santykius tarp mokinių, mokytojų ir tėvų. Viena iš pagrindinių krypčių – prevencinės programos, skirtos smurto, patyčių, diskriminacijos mažinimui. Mokyklose diegiamos socialinio ir emocinio ugdymo iniciatyvos, kurios padeda vaikams ugdyti empatiją, savireguliaciją, bendravimo įgūdžius ir konfliktų sprendimo gebėjimus. Tokios programos dažnai apima visą mokyklos bendruomenę – mokinius, mokytojus, administraciją ir tėvus – ir yra integruojamos į kasdienį ugdymo procesą.

Kita svarbi intervencijos forma – mokyklos mikroklimato gerinimas. Tai apima fizinės ir psichologinės aplinkos pritaikymą mokinių poreikiams: klasės erdvės organizavimą, poilsio zonų kūrimą, sensorinių kampelių įrengimą, taip pat mokytojų mokymus apie įtraukųjį ugdymą, kultūrinę įvairovę ir traumų poveikį mokymuisi. Mokyklos bendruomenėje skatinamas atviras dialogas, kur mokiniai gali išreikšti savo nuomonę, dalyvauti sprendimų priėmime, o mokytojai tampa ne tik žinių perteikėjais, bet ir emociniais rėmėjais. Intervencijos taip pat apima bendradarbiavimą su vietos bendruomene, savivaldybės institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, kurios gali prisidėti prie mokyklos veiklų, teikti papildomą pagalbą šeimoms ar organizuoti edukacinius renginius.

Svarbus aspektas – mokyklos politika ir taisyklės, kurios turi būti aiškios, teisingos ir taikomos nuosekliai. Intervencijos gali apimti mokyklos vidaus dokumentų peržiūrą, elgesio kodeksų atnaujinimą, mokinių teisių ir pareigų išgryninimą, kad būtų užtikrintas saugumas ir pagarba kiekvienam bendruomenės nariui. Taip pat svarbu kurti paramos sistemas mokytojams, kad jie galėtų efektyviai reaguoti į iššūkius klasėje, gauti konsultacijas iš švietimo pagalbos specialistų ir dalyvauti profesinio tobulėjimo veiklose. Intervencijos, nukreiptos į socialinę aplinką ir mokyklą, yra ilgalaikis procesas, reikalaujantis nuoseklumo, bendradarbiavimo ir įsipareigojimo kurti mokyklą kaip saugią, įtraukią ir palaikančią erdvę kiekvienam vaikui.

Kas yra individualizuota pagalba SUP turintiems mokiniams?

Individualizuota pagalba – tai pritaikytas ugdymo procesas, orientuotas į konkretaus mokinio poreikius, gebėjimus ir galimybes. Ji apima:

- **Specialiojo ugdymo programų pritaikymą**
- **Mokymo metodų ir priemonių adaptavimą**
- **Ugdymo aplinkos keitimą**
- **Techninės ir švietimo pagalbos teikimą**

Tikslas – sudaryti sąlygas mokiniui mokytis, tobulėti ir pasiekti asmeninę pažangą, nepaisant jo sutrikimų ar sunkumų.

Individualizuota pagalba SUP turintiems mokiniams – tai ne tik mokymo pritaikymas, bet ir gilus mokinio pažinimas. Tik bendradarbiaujant mokytojams, specialistams ir tėvams galima sukurti palankią ugdymo aplinką, kurioje kiekvienas mokinys jaustųsi saugus, vertinamas ir galėtų augti.

Mokymo(si) aplinkos pritaikymas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių:

<https://lisc.lt/wp-content/uploads/2025/03/Mokymosi-aplinkos-pritaikymas-mokiniams-turintiems-specialiuju-ugdymosi-poreikiu.pdf>

Lietuvoje šiuo metu pagalbą teikiančios 53 pedagoginės psichologinės tarnybos (PPT) yra skirtos teikti psichologinę ir pedagoginę pagalbą vaikams, mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) bei mokytojams. Augdami ir mokydamiesi vaikai gali patirti sunkumų, kurie ypač išryškėja mokantis skaityti, rašyti, skaičiuoti, bendraujant su aplinkiniais. Vaikui gali būti reikalinga švietimo pagalba, individualūs mokymosi būdai ir metodai, pritaikyta aplinka ir kt. Šios tarnybos padeda spręsti įvairias ugdymosi, psichologines ir asmenybės problemas.

PPT specialistai atlieka vaiko (mokinio) galių ir sunkumų, raidos ypatumų bei sutrikimų, pedagoginių, psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų, specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) įvertinimą, nustato SUP lygį, prireikus – skiria specialųjį ugdymą bei švietimo pagalbą, siūlo ugdymo formą, būdus ir metodus. Siekiant sukurti geriausias ugdymosi sąlygas kiekvienam vaikui, pateikiamos rekomendacijos ugdymui, esant poreikiui, bendroji ugdymo programa gali būti pritaikoma pagal vaiko gebėjimus.

Į pedagoginę psichologinę tarnybą švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka gali kreiptis mokykla, tėvai (globėjai, rūpintojai), pilnametis mokinys.

Individualus pagalbos planas (IPP) yra svarbus dokumentas, padedantis užtikrinti tinkamą pagalbą vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, emocinių ar elgesio sunkumų, raidos sutrikimų ar kitų iššūkių. Pagrindiniai žingsniai, kaip jį sukurti:

1. Vaiko situacijos įvertinimas

- Surinkite informaciją apie vaiko stiprybes, sunkumus, poreikius ir aplinką.
- Įtraukite tėvų, mokytojų, specialistų (psichologo, logopedo, socialinio darbuotojo) išvalgas.

2. Tikslų formulavimas

- Nustatykite konkrečius, išmatuojamus, pasiekiamus, realistiškus ir laiku apibrėžtus (SMART) tikslus. Pvz.: „Pagerinti vaiko gebėjimą susikaupti pamokos metu iki 15 min per 2 mėnesius“.

3. Veiksmų planas

Aprašykite konkrečias priemones: individualios konsultacijos, adaptuota mokymo medžiaga, sensorinės pertraukėlės, terapijos.

Nurodykite, kada ir kaip jos bus taikomos.

4. Atsakingi asmenys

Aiškiai paskirstykite atsakomybę tarp komandos narių: mokytojų, specialistų, tėvų.

Nurodykite plano koordinatorių – dažnai tai būna klasės vadovas arba VGK narys.

5. Stebėseną ir vertinimas

Numatykite, kaip bus stebima pažanga ir kada vyks plano peržiūra.

Koreguokite planą pagal vaiko pokyčius ir grįžtamąjį ryšį.

Mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, psichosocialinė adaptacija mokykloje yra sudėtingas ir daugialypis procesas, kuriam įtaką daro ne tik vaiko individualios savybės, bet ir mokyklos aplinka, pedagogų požiūris, bendraklasių elgesys bei šeimos palaikymas. Toks mokinys dažnai susiduria su iššūkiais, kurie gali apsunkinti jo gebėjimą jaustis saugiai, priimtam ir vertinamam mokyklos bendruomenėje. Prisitaikymo sunkumai gali pasireikšti emociniu nestabilumu, socialiniu atsiskyrimu, bendravimo barjeriais ar motyvacijos stokos požymiais. Todėl labai svarbu, kad mokykla ne tik pritaikytų ugdymo turinį, bet ir aktyviai rūpintųsi mokinio emocine gerove bei socialine integracija.

Psichosocialinė adaptacija prasideda nuo mokinio priėmimo – tiek formaliai, tiek emociškai. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai turi kurti palaikančią atmosferą, kurioje mokinys jaustųsi saugus reikšti savo mintis, klausti, klysti ir mokytis savo tempu. Labai svarbu, kad pedagogai gebėtų atpažinti mokinio poreikius ne tik akademinėje srityje, bet ir emocinėje bei socialinėje plotmėje. Tinkamas bendravimo stilius, kantrybė, empatija ir nuoseklumas padeda mokiniui užmegzti pasitikėjimo ryšį su suaugusiais, o tai yra esminė sąlyga sėkmingai adaptacijai.

Bendraklasių vaidmuo taip pat yra labai reikšmingas. Mokiniai, turintys specialiųjų poreikių, dažnai jaučiasi izoliuoti arba patiria patyčias, jei mokyklos kultūra nėra orientuota į įtrauktį ir toleranciją. Todėl būtina ugdyti visų mokinių socialinę kompetenciją, empatiją ir gebėjimą priimti kitokių žmogų. Grupinės veiklos, bendri projektai, klasės diskusijos apie įvairovę ir bendruomeniškumą padeda kurti pozityvius santykius ir mažina atskirtį.

Šeimos įsitraukimas yra dar vienas svarbus veiksnys. Tėvai turi būti informuojami, kviečiami bendradarbiauti, dalyvauti sprendimų priėmimo ir ugdymo planų rengime. Kai mokykla ir šeima veikia išvien, mokinys jaučiasi palaikomas ir suprastas, o tai stiprina jo pasitikėjimą savimi ir motyvaciją mokytis. Psichosocialinė adaptacija taip pat priklauso nuo mokyklos struktūrinių sprendimų – ar yra galimybė gauti psichologo, logopedo, specialiojo pedagogo pagalbą, ar mokykla taiko lankstų ugdymo modelį, ar sudaromos sąlygos mokytis pagal individualizuotą planą.

Galiausiai, prisitaikymas mokykloje yra ne vienkartinis įvykis, o nuolatinis procesas, kuris reikalauja stebėjimo, vertinimo ir koregavimo. Mokinio poreikiai gali keistis, todėl svarbu, kad mokykla būtų pasirengusi lanksčiai reaguoti ir teikti pagalbą ne tik tada, kai kyla sunkumų, bet ir prevenciškai – kuriant aplinką, kurioje kiekvienas vaikas, nepaisant savo ypatumų, galėtų augti, mokytis ir jaustis vertingu bendruomenės nariu.

Mokinio adaptacijos mokykloje ypatumai apima daugybę psichologinių, socialinių ir edukacinių aspektų, kurie lemia, kaip sėkmingai vaikas prisitaiko prie naujos aplinkos, ugdymo reikalavimų ir bendruomenės. Vienas svarbiausių adaptacijos aspektų yra emocinis saugumas. Vaikas turi jaustis priimtas, suprastas ir palaikomas. Adaptacijos ypatumai priklauso ir nuo vaiko amžiaus, temperamento, ankstesnės patirties bei šeimos palaikymo. Adaptacijos sėkmė priklauso nuo visos mokyklos bendruomenės pastangų – kai vaiko gerovė tampa bendru tikslu, prisitaikymas vyksta natūraliai ir sklandžiai.

Nesėkmingą psychosocialinę adaptaciją mokykloje lemia daugybė tarpusavyje susijusių veiksnių, kurie gali paveikti mokinio gebėjimą jaustis saugiai, priimtam ir motyvuotam mokytis. Vienas iš pagrindinių veiksnių yra nepalanki mokyklos socialinė aplinka, kurioje vyrauja patyčios, konkurencija, nepakantumas įvairovei ar emocinis šaltumas. Tokiose sąlygose mokinys gali jaustis izoliuotas, nevertinamas, o tai sukelia nerimą, savivertės sumažėjimą ir pasipriešinimą mokymuisi. Mokytojų požiūris ir elgesys taip pat daro didelę įtaką – jei pedagogai nesugeba atpažinti mokinio emocinių poreikių, taiko griežtas, neindividualizuotas ugdymo strategijas ar ignoruoja vaiko sunkumus, tai gali dar labiau apsunkinti prisitaikymą.

Šeimos veiksniai yra ne mažiau svarbūs. Emocinis nestabilumas namuose, tėvų nesidomėjimas vaiko ugdymu, konfliktai ar socialinė atskirtis gali sukurti papildomą stresą, kuris persikelia į mokyklos aplinką. Mokinui tampa sunku susikaupti, bendrauti su bendraamžiais, laikytis mokyklos taisyklių. Be to, jei šeima nesuteikia tinkamos paramos ar nesugeba bendradarbiauti su mokykla, vaikas lieka be svarbiausio emocinio užnugario. Individualios mokinio savybės – tokios kaip žemas savęs vertinimas, socialiniai įgūdžių trūkumai, emocinis jautrumas ar raidos sutrikimai – taip pat gali apsunkinti adaptaciją, ypač jei mokykla neatsižvelgia į šiuos ypatumus ir nesūlo tinkamos pagalbos.

Kultūriniai ir kalbiniai skirtumai, ypač kai mokinys atvyksta iš kitos šalies ar kalbinės aplinkos, gali sukelti papildomų iššūkių. Jei mokykla nėra pasirengusi priimti kultūriškai įvairių mokinių, tai gali lemti atskirtį, nesusikalbėjimą ir socialinį atstūmimą. Taip pat svarbu paminėti, kad mokyklos struktūriniai sprendimai – per didelės klasės, nepakankamas švietimo pagalbos specialistų skaičius, ribotos galimybės individualizuoti ugdymą – gali trukdyti laiku pastebėti ir spręsti mokinio prisitaikymo sunkumus. Galiausiai, nesėkmingą adaptaciją gali lemti ir neadekvatus mokinio vertinimas, kai jo pasiekimai matuojami tik akademiniais rezultatais, ignoruojant emocinę ir socialinę pažangą. Tokiu atveju mokinys gali jaustis nuvertintas, nepakankamai geras, o tai dar labiau gilina jo atsiskyrimą nuo mokyklos bendruomenės.

Pagalba mokiniui adaptacijos laikotarpiu yra itin svarbi, nes būtent šiuo metu formuojasi vaiko santykis su mokykla, mokymusi ir bendruomene. Tai laikotarpis, kai mokinys susiduria su nauja aplinka, taisyklėmis, žmonėmis ir ugdymo reikalavimais, todėl jam gali kilti emocijų, socialinių ar mokymosi sunkumų. Pagalba šiuo metu turi būti kompleksinė, nuosekli ir orientuota į mokinio gerovę. Pirmiausia, ją teikia klasės vadovas, kuris stebi mokinio elgesį, emocinę būseną, bendravimą su bendraamžiais ir informuoja kitus specialistus, jei pastebi prisitaikymo sunkumų. Mokytojas kuria saugią ir palaikančią klasės atmosferą, padeda mokiniui suprasti mokyklos taisykles, įsitraukti į veiklas ir jaustis bendruomenės dalimi.

Švietimo pagalbos specialistai – psichologai, socialiniai pedagogai, specialieji pedagogai ir logopedai – prisideda prie adaptacijos proceso, teikdami individualias konsultacijas, vertindami mokinio poreikius ir siūlydami tinkamas strategijas. Psichologas padeda mokiniui susidoroti su nerimu, baime ar emociju nestabilumu, o socialinis pedagogas rūpinasi mokinio socialine integracija, bendravimo įgūdžių stiprinimu ir ryšio su šeima palaikymu. Specialusis pedagogas ir logopedas dirba su mokiniais, turinčiais mokymosi ar kalbos sunkumų, padeda jiems suprasti mokymo turinį ir lavinti reikalingus gebėjimus.

Svarbi pagalbos dalis – bendradarbiavimas su šeima. Tėvai kviečiami dalyvauti susitikimuose, konsultacijose, informuojami apie vaiko pažangą ir prisitaikymo eigą. Mokykla turi palaikyti atvirą komunikaciją su šeima, kad būtų užtikrintas nuoseklus palaikymas tiek namuose, tiek mokykloje. Taip pat gali būti taikomos prevencinės programos, mentorystė, kur vyresni mokiniai padeda naujokams prisitaikyti, dalijasi patirtimi ir skatina bendruomeniškumą. Visa pagalba turi būti pritaikyta individualiai – atsižvelgiant į mokinio amžių, raidos ypatumus, emocinę būklę ir socialinį kontekstą.